

Turvepohjaisten metsien kunnostusojitukset

Happaman sulfidimaa-alueen ojituskokeet
Perhonjoen valuma-alueella

HaSu -seminaari

Laitila 12.4.2019

Juhani Hannila, Kokkolan kaupunki

Sisältö

- HS-maan synty Kiimakorven suoalueella
  - Maankohoaminen, Litorinameri -vaihe
  - HS-kartoitus ja turvepaksuudet
- PAHA -hanke (Perhonjoen alaosan happamuuden hallinta 2011-2013)
  - Hömossdiket ja Kiimakorven koealueet
  - Turvemetsän kunnostusojituskokeilut ja seuranta
  - Tuloksia ja päätelmiä

Kiimakorpi

- Matalaturpeinen suoalue
- Noin 100 ha
- Nykyinen sijainti noin 20 km rannikolta

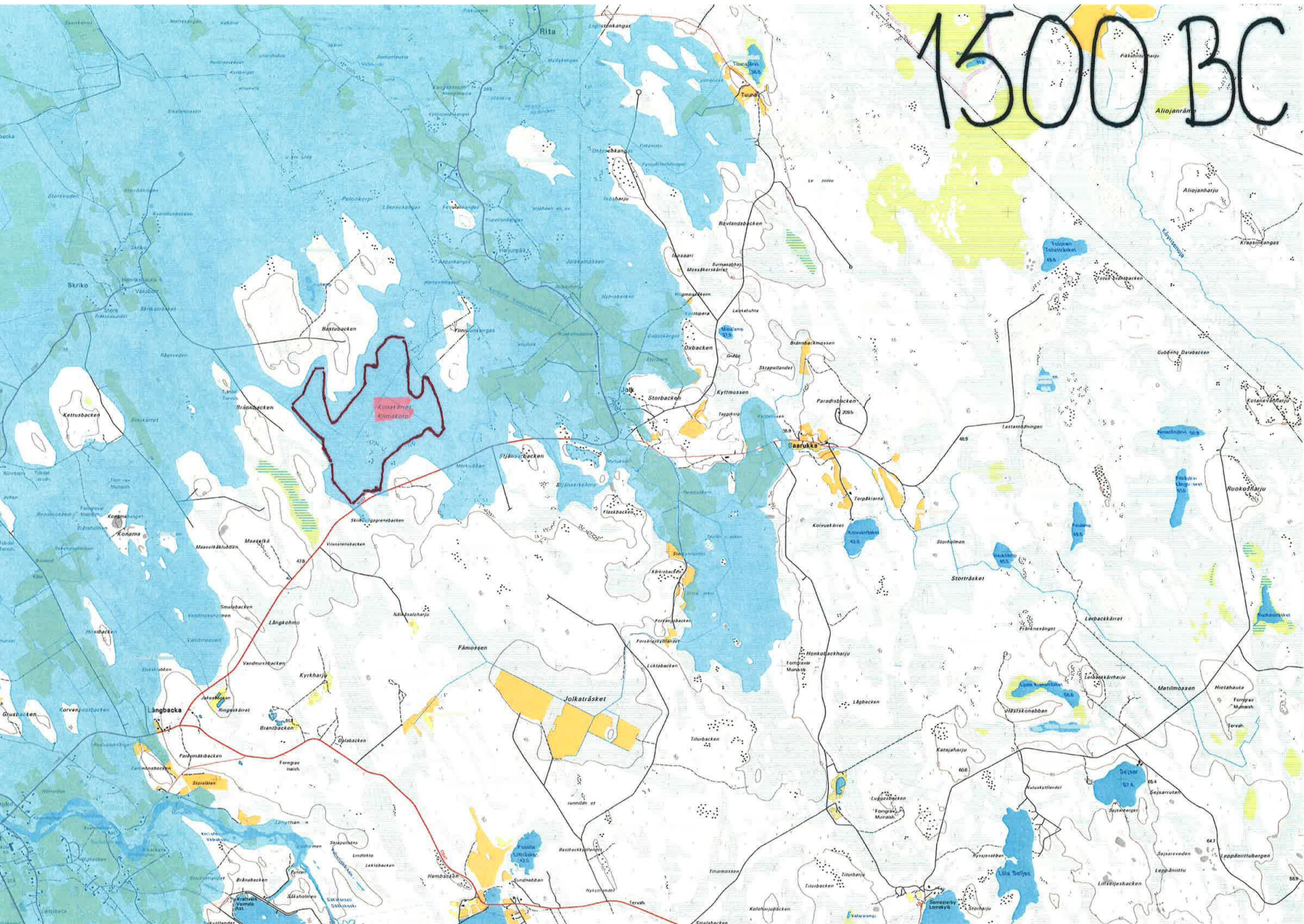
HS-maiden muodostuminen

- Merenpohjan hapettomissa oloissa sedimentoituneita sulfideja (FeS & FeS_2)
  - Orgaaninen aines + rautaa + rikkiä + bakteereita -> Sulfideja

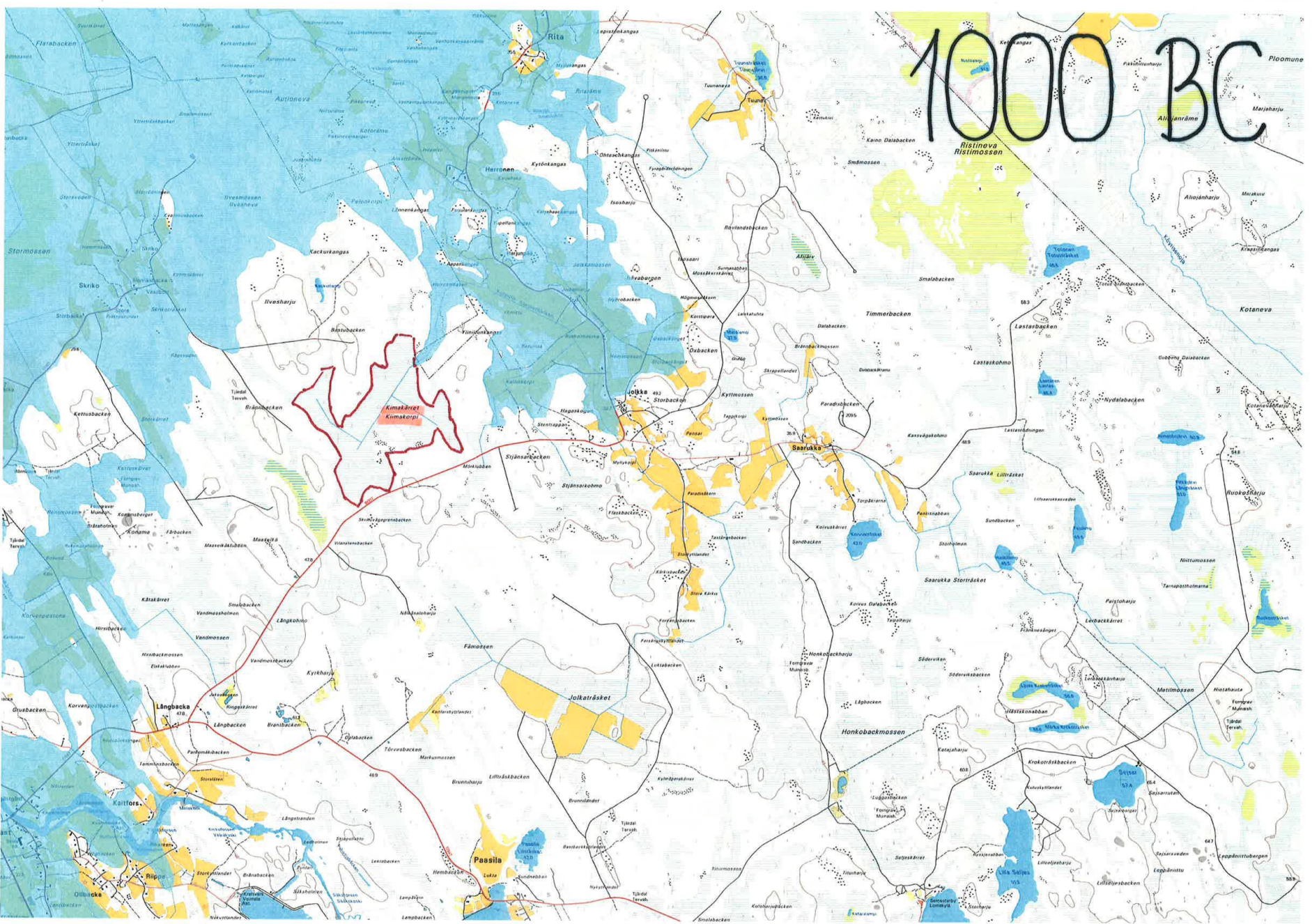

Sulfidsediment

1500 BC

1000 BC

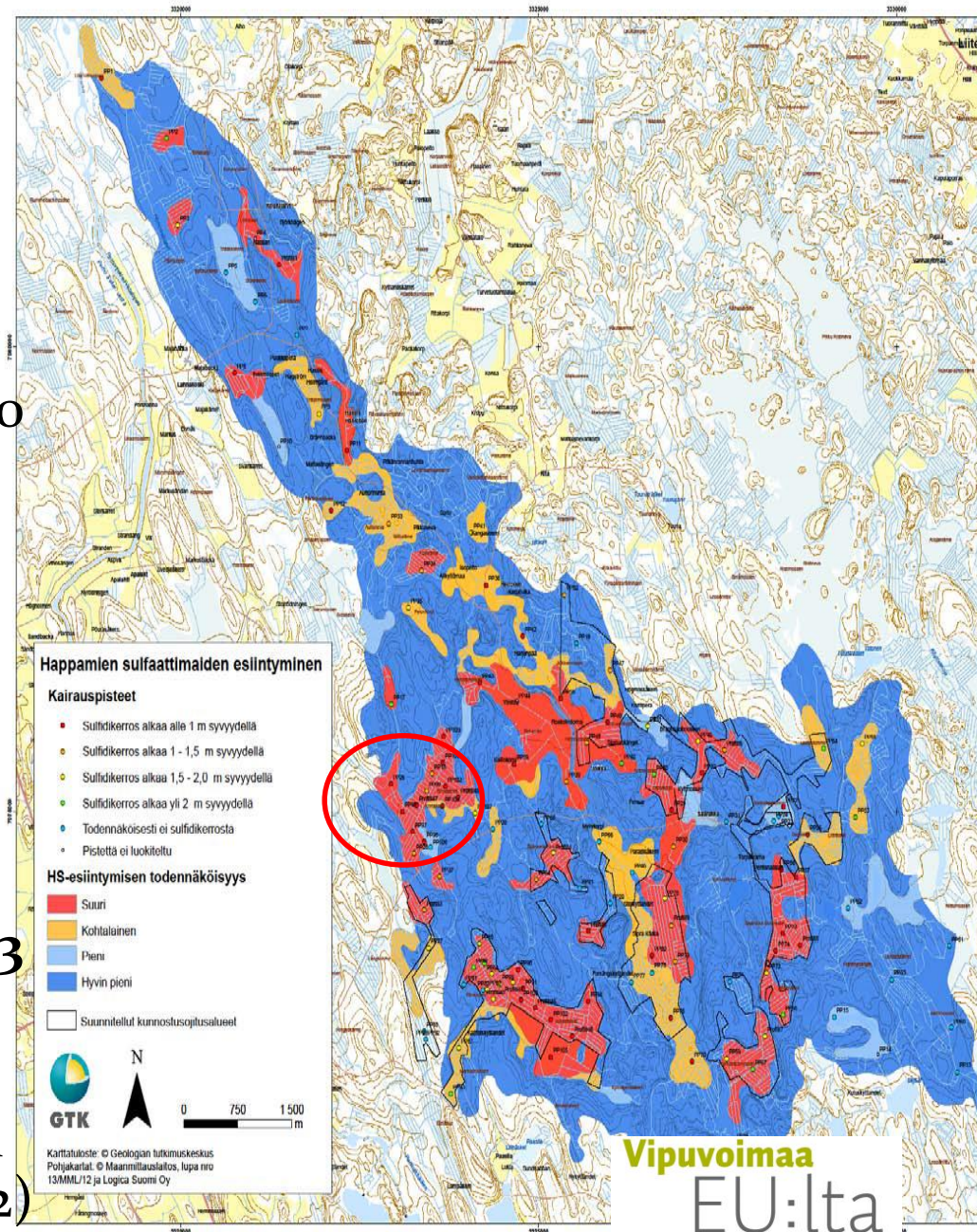

Sulfidsediment

Hömostadiket

- Hankkeen kohdevesistö
  - Valuma-alue noin 49 km²
  - Yhtyy Perhonjokeen (2500 km²) 15 km jokisuulta
  - Laajoja metsätalouden kunnostusojituksia
    - Suurin osa ns. ”punaista HS aluetta”
- Ajoittain todella hapan
  - pH min 3,48
  - Alaosan pH mediaani 5,03 (n. 93)
  - Sulfaatti 32,25 mg/l, Al 1150 µg/l, Asiditeetti 0,31 mmol/l & 12,8 mS/m (n.12)

PAHA- hanke

- 100 ha, ojitettu 50-60 luvulla?
- Kunnostusojitustarve, happamuuden hillitseminen HS-mailla
- Tavoitteet
  - Lisätä metsänomistajien sekä metsäsuunnittelijoiden tietämystä HS-maista
  - Kokeilla uusia kunnostusojitusmenetelmiä HS-mailla
  - Koulutusmateriaali
  - Seuranta - vahingossa

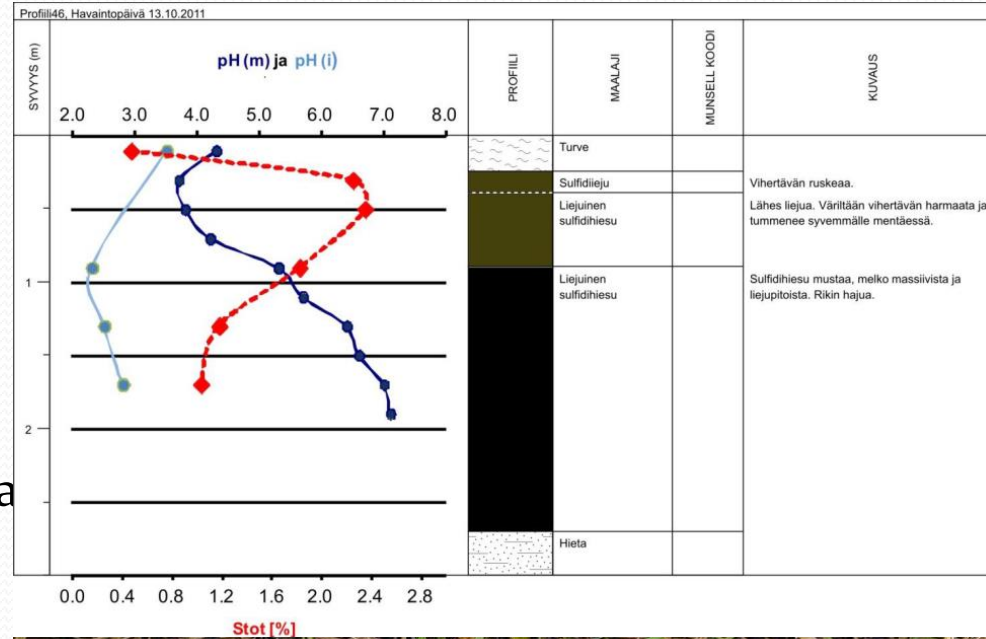

Kiimakorpi

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Kiimakorpi koe

- Noin 100 ha suoalue
- Jaettu 5 toisistaan erillään olevaan osaan, noin 20 ha
  - **Kontrolli-alue**
    - Vanhat ojat, ei kunnostusojituksia
  - **Koeala 2 Normaali ojitus**
  - **Koeala 3 Matala tiheä ojitus**
    - Sarkaojat 50 cm syvyydessä normaalia tiheämmin
  - **Koeala 4 Kaksivaiheinen ojitus**
    - Sulfidit peitetty turpeella
  - **Koeala 5 Perkauskatkot**
    - Estetään pohjavedenpinnan putoaminen sulfidikerrokseen

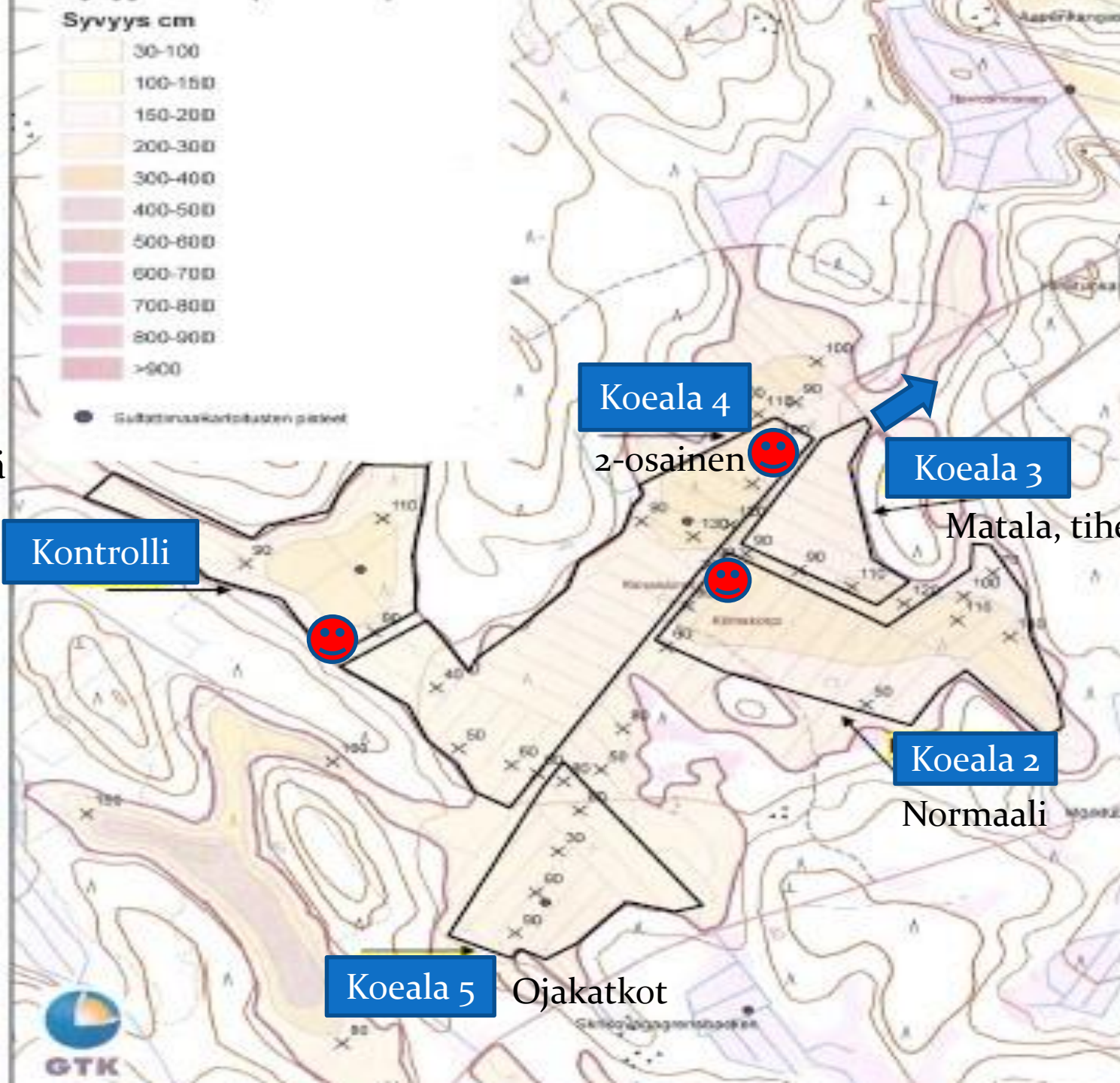

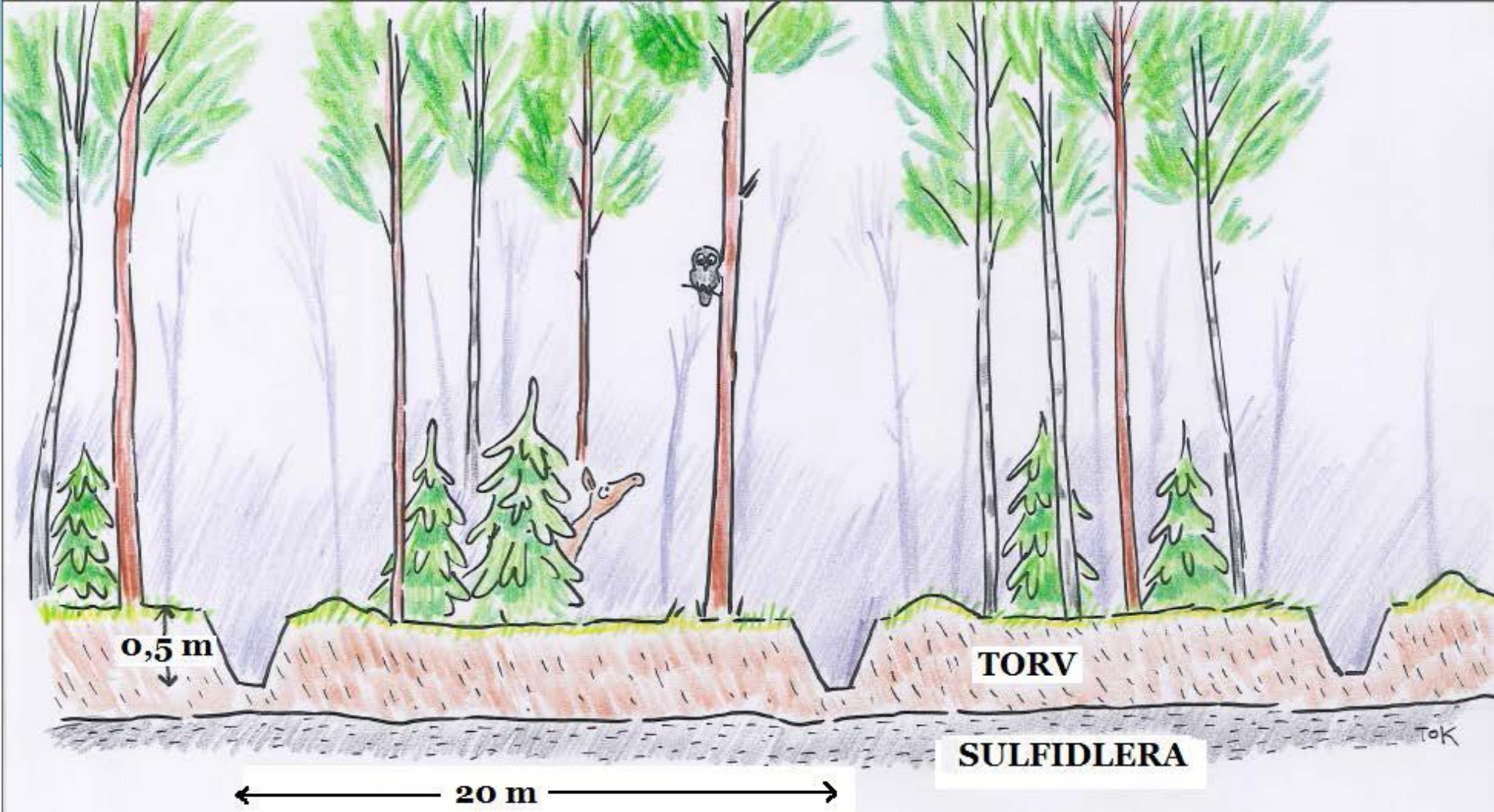
Kuvat GTK

Turve

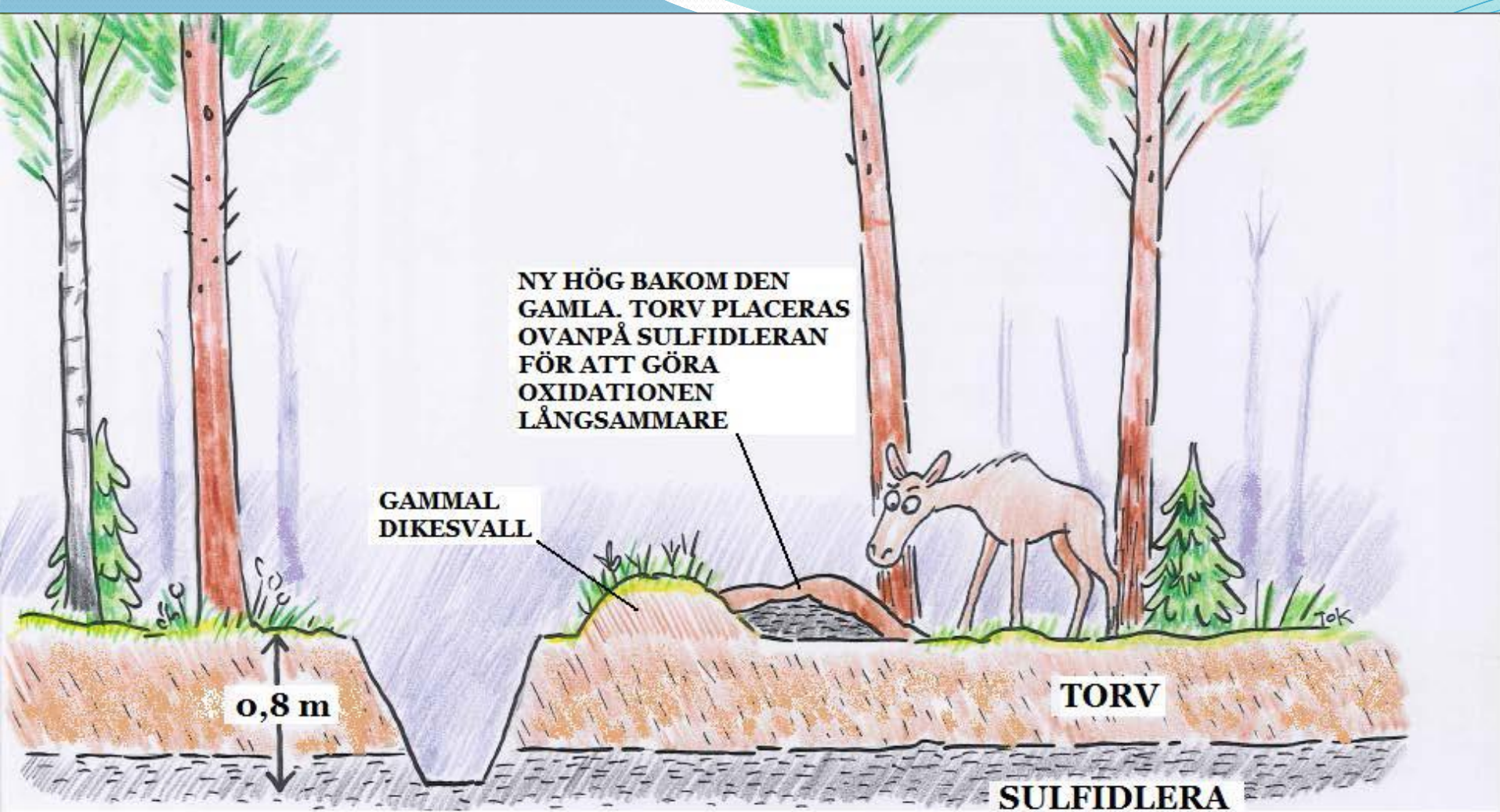
- Keskimäärin
< 100 cm, eli
ojitusvyvydessä
vastassa
kivennäismaa

- Koealat 4

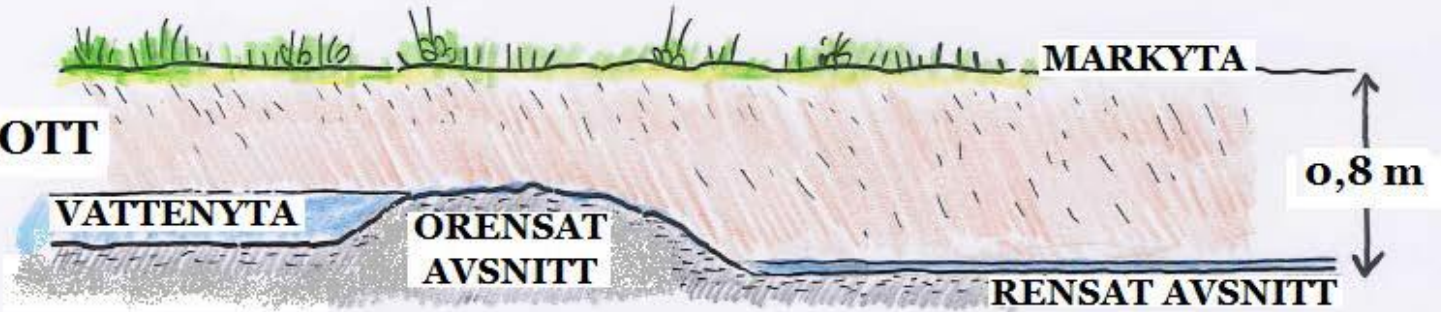

Koela 3: Matala ja tiheä ojitus

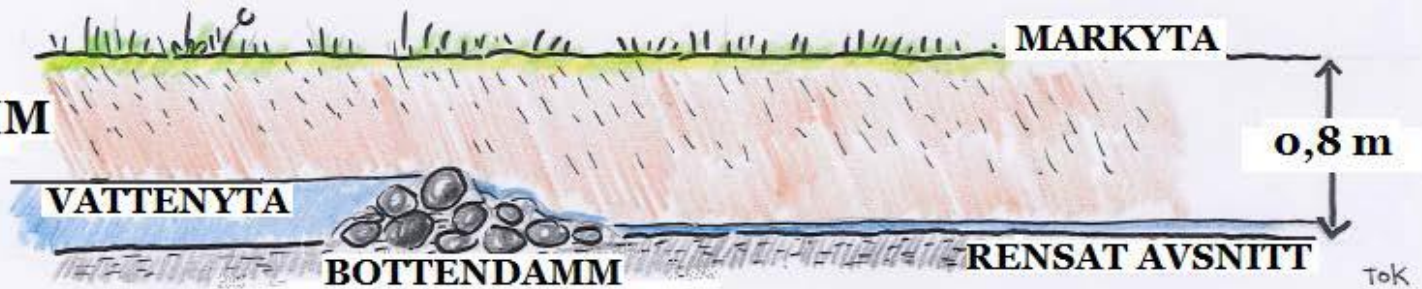

Koelä 4: Kaksivaiheinen ojitus, sulfidit peitetty turpeella

GRÄVAVBROTT

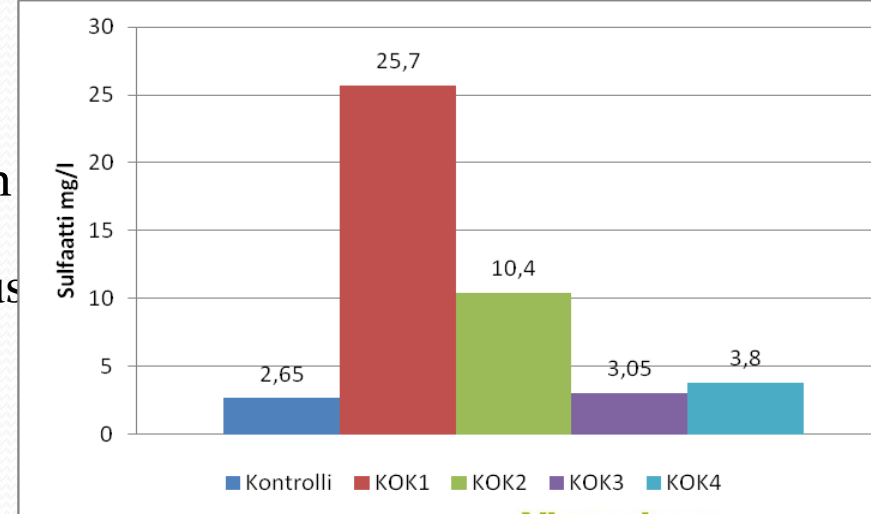
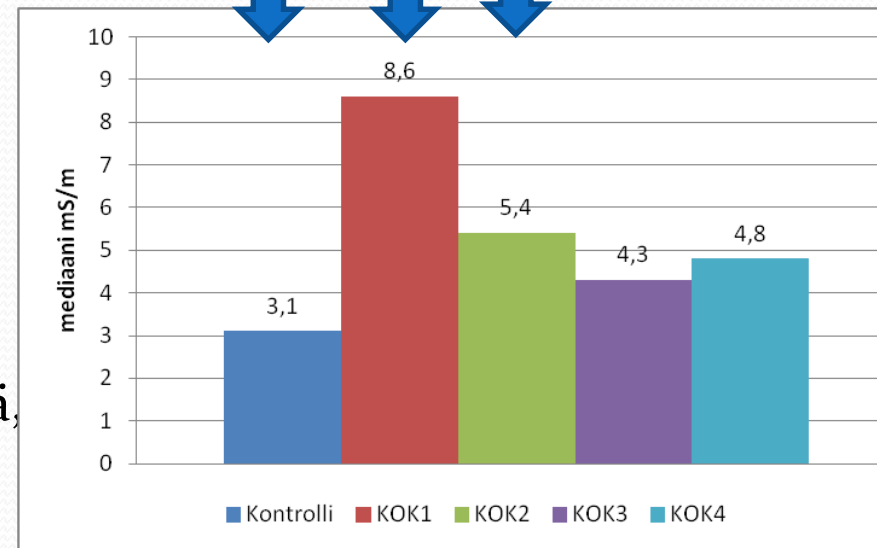
BOTTENDAMM

Koeala 5: Perkauskatkot

Tuloksia

Autom. mittausasemat

- Koalueiden vedenlaatua seurattiin pH/sähkönjohtavuuden mittauksin (2011-2013)
- Automaattinen mittausasema kolmella lohkolla (kontrolli, normaali & kaksivaiheinen ojitus), jatkuu edelleen
- Alueelta otettiin 2011-13 myös vesinäytteitä, mistä määritettiin **metallit, pH, TOC, sulfaatti, alkaliniteetti, asiditeetti ja kiintoaine**
- Pohjapato/perkauskatkos sekä matala ojitus erottuivat jonkin verran muista
  - Tuloksien perusteella vähiten HS-maiden vaikutuksia
    - Matala s.johtavuus sekä sulfaattipitoisuus
    - Myös metallien esim. Al sekä Zn pitoisuudet alhaisempia
  - **pH-arvoissa vaihteluja**
    - Matala ojitus happamin alkuvaiheessa
    - Alueella hyvin hapan turve (turpeessa korkea S.tot)

Seurantaa 2012 - 2019

- Automaattiset mittausasemat 3
- Virtaaman lisääntyessä keväällä (ja syksyllä) edelleen hyvin alhaisia pH arvoja (< 4), myös kontrollialueella
- Sähkönjohtavuus korkeampi ojitetuilla alueilla kuin kontrollialueella
- Kevät 2019 – kuivan 2018 vuoden jälkeen pohjavedet matalalla
  - Nähdäänkö 2006 kaltainen happohyökkäys, kun routa sulaa?

Seuranta osoitteessa:

- <https://ehp-data.com/>

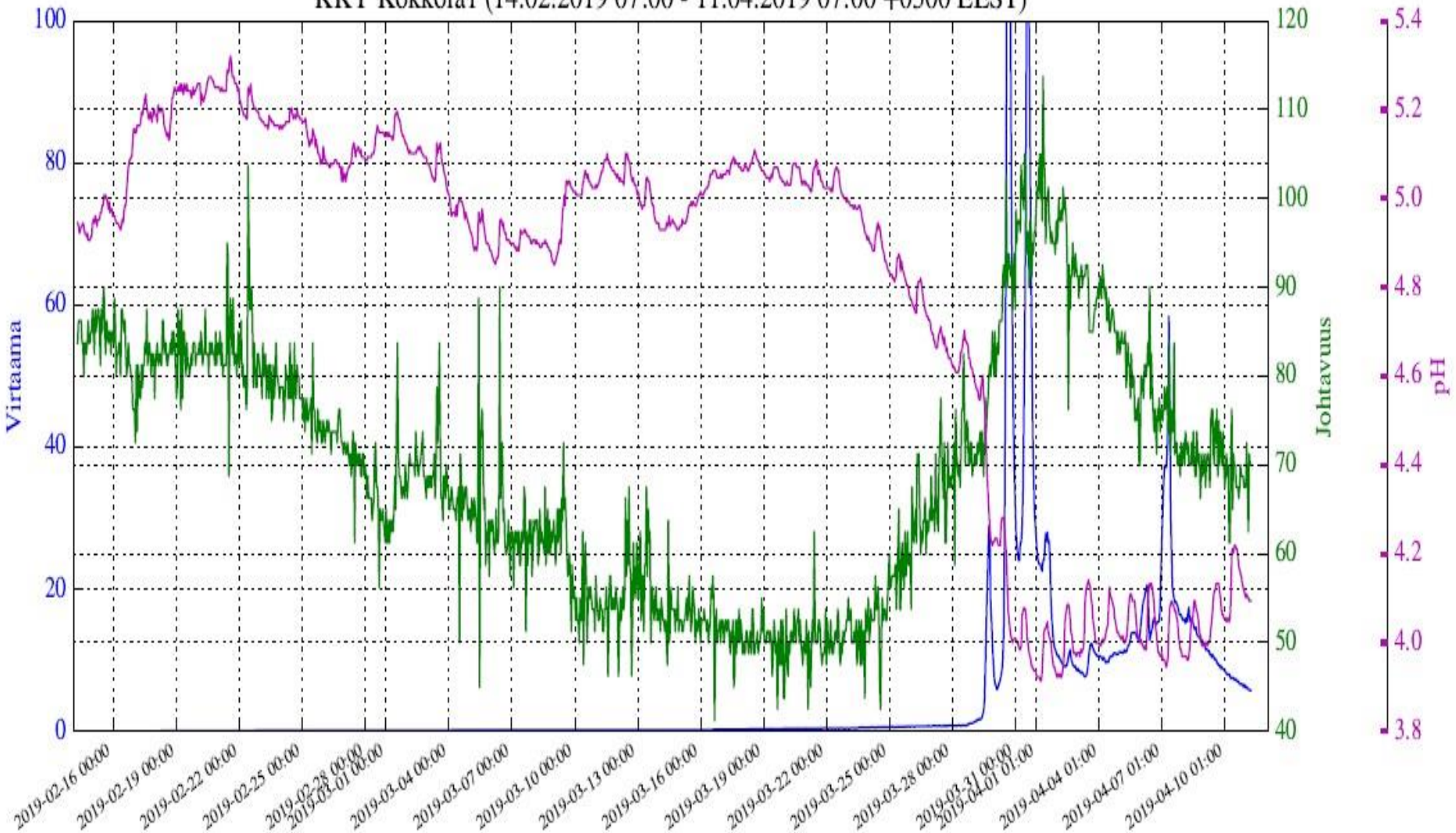
2-vaiheinen ojitusalue

— Virtaama l/s

— Johtavuus $\mu\text{S}/\text{cm}$

— pH

KKY Kokkola1 (14.02.2019 07:00 - 11.04.2019 07:00 +0300 EEST)

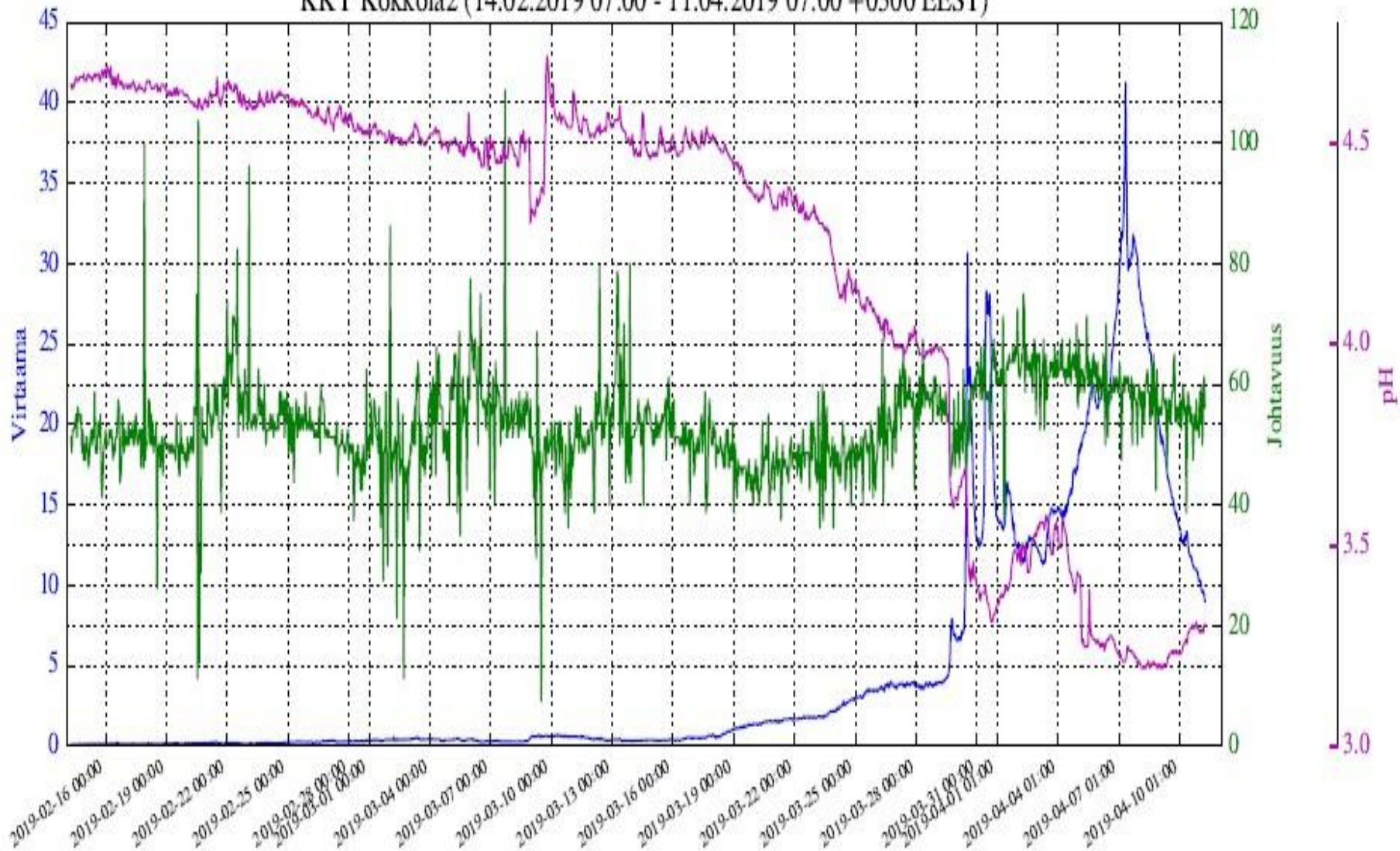
Normaalioiditus

— Virtaama l/s

— Johtavuus $\mu\text{S}/\text{cm}$

— pH

KKY Kokkola2 (14.02.2019 07:00 - 11.04.2019 07:00 +0300 EEST)

Kiitos!